

**NGHIÊN CỨU CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN QUYẾT ĐỊNH
CHỌN TRƯỜNG ĐẠI HỌC CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ
THÔNG TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ BẠC LIÊU**
**FACTORS AFFECTING HIGH SCHOOL STUDENTS' DECISION TO
CHOOSE A UNIVERSITY IN BAC LIEU CITY**

Phạm Mỹ Phương*

Trường Đại học Bạc Liêu

* pmphuong@blu.edu.vn

Ngày nhận bài:

23/12/2024

Ngày chấp nhận đăng:

8/3/2025

Keywords: Decision,
Higher Education,
University, High
School Students,
Bac Lieu.

ABSTRACT

In recent years, higher education has become a highly competitive market. Domestic higher education institutions are striving to attract students through various strategies. In light of this, educational institutions need to thoroughly understand their “customers” in order to better meet learners’ needs and aspirations, optimize marketing budgets, and enhance their competitive advantage. This study aims to identify and measure the impact of various factors influencing the decision to choose a university among high school students in Bac Lieu province. Data were collected from 220 high school students in Bac Lieu City during the 2024-2025 academic year and analyzed using quantitative methods.

The study’s results reveal that there are five key factors influencing students’ university choice, in decreasing order of impact: (1) the institution’s media outreach, (2) the school’s reputation, (3) future career opportunities, (4) personal influences, and (5) the characteristics of the institution. Furthermore, the study emphasizes the combination of objective factors (such as the institution’s reputation and career opportunities) and subjective factors (personal influences) in the decision-making process, which can assist universities in developing more effective recruitment strategies.

TÓM TẮT

Trong những năm gần đây, giáo dục đại học trở thành thị trường có tính cạnh tranh cao. Các cơ sở giáo dục đại học trong nước đang nỗ lực thu hút sinh viên thông qua nhiều chiến lược khác nhau. Trước tình hình này, các đơn vị đào tạo cần hiểu rõ “khách hàng” của mình để đáp ứng tốt hơn nhu cầu và mong muốn của người học, tối ưu hóa ngân sách tiếp thị và nâng cao lợi thế cạnh tranh. Nghiên cứu này nhằm xác định và đo lường mức độ tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu. Số liệu được thu thập từ 220 học sinh THPT tại thành phố Bạc Liêu trong năm học 2024-2025 và phân tích bằng phương pháp định lượng.

Từ khóa: Quyết định, học Đại học, Trường Đại học, học sinh trung học phổ thông, Bạc Liêu.

Kết quả nghiên cứu cho thấy có 5 yếu tố chính ảnh hưởng đến quyết định chọn trường của học sinh, theo mức độ tác động giảm dần: (1) Tiếp cận truyền thông của nhà trường, (2) Danh tiếng trường học, (3) Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai, (4) Cá nhân ảnh hưởng, và (5) Đặc điểm nhà trường. Ngoài ra, nghiên cứu cũng nhấn mạnh sự kết hợp giữa các yếu tố khách quan (danh tiếng trường, cơ hội nghề nghiệp) và yếu tố chủ quan (cá nhân ảnh hưởng) trong quá trình ra quyết định của học sinh, giúp các trường đại học xây dựng chiến lược tuyển sinh phù hợp hơn với thực tiễn.

1. Giới thiệu

Giáo dục đại học trên thế giới đang biến đổi rất nhanh trên mọi phương diện với các xu hướng chủ yếu là đại chúng hóa, thị trường hóa, tư nhân hóa, số hóa. Cũng như trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng như vậy, giáo dục đào tạo nói chung và giáo dục đại học Việt Nam nói riêng phải đổi mới toàn diện. Điểm thay đổi rõ rệt nhất đó là giáo dục đại học chuyển dần sang hướng tự chủ. Các trường Đại học đã được giao quyền tự chủ mạnh mẽ, nhiều trường đã chủ động, sáng tạo hình thức lựa chọn, thu hút thí sinh có năng lực và nguyện vọng vào học tập và nghiên cứu; đồng thời thực hiện công khai, minh bạch các điều kiện đảm bảo chất lượng, tuyển sinh và thực hiện trách nhiệm giải trình trước xã hội (đặc biệt là trước phụ huynh và học sinh/sinh viên).

Thực tế, tuyển sinh những năm gần đây các trường Đại học đối mặt với hàng loạt khó khăn. Một là, sự chuyển biến trong “thị trường” tuyển sinh. Vì vậy, áp lực tuyển sinh có lẽ đã chuyển từ vai thí sinh sang vai các trường Đại học. Hai là, các trường Đại học luôn mong muốn thu hút những học sinh THPT có đủ năng lực, yêu thích ngành nghề lựa chọn. Trong khi nhiều học sinh THPT lựa chọn trường Đại học còn cảm tính, thiếu hiểu biết về ngành nghề lựa chọn dẫn đến sự chán nản, lãng phí trong suốt quá trình đào tạo. Ba là, các trường đại học đã tập trung nguồn lực nhiều hơn vào các chiến dịch truyền thông nhằm cung cấp cho sinh viên tiềm năng những thông tin cần thiết và nâng cao vị thế của trường trong xã hội. Nhưng không phải tất cả nỗ lực truyền thông điệp nhằm thu hút sinh viên của các nhà trường đã được triển khai đúng hướng, hiệu quả. Vậy các giải pháp nào là các giải pháp cần phải thực hiện để mang lại hiệu quả cho công tác tuyển sinh của nhà trường? Đặc biệt

trong giai đoạn hiện nay khi mà các trường đại học đang dần chuyển sang mô hình tự chủ về tài chính thì tuyển sinh là một nhiệm vụ rất quan trọng quyết định đến sự tồn tại của bất kỳ trường Đại học nào.

Trước đây đã có các nghiên cứu tìm hiểu về đề tài các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT như: Nguyễn Thanh Phong (2013), “Yếu tố quyết định chọn trường Đại học Tiền Giang của học sinh THPT trên địa bàn tỉnh Tiền Giang”, Nguyễn Thị Ánh Hoa và Nguyễn Thị Hồng Hạnh (2019), “các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu”, Nguyễn Thị Minh Hương (2021), “Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi”, Nguyễn Thị Phúc Hậu và Nguyễn Võ Tuyết Trinh (2022), “Nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn tỉnh Phú Yên”, Trần Văn Quý và Cao Hào Thi (2009), “Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh Phổ Thông Trung Học”. Đặc biệt là nghiên cứu của Lê Thanh Tùng và cộng sự “Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh trung học phổ thông trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu” được thực hiện cách đây nhiều năm tại tỉnh Bạc Liêu đã xác định hai nhóm yếu tố chính tác động đến quyết định chọn trường của học sinh, bao gồm: (1) Bản thân người và (2) Đặc điểm trường. Nghiên cứu này phản ánh bối cảnh giáo dục khi học sinh và phụ huynh chủ yếu quan tâm đến năng lực bản thân và các điều kiện thực tế của nhà trường. Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, có nhiều yếu tố mới xuất hiện và tác động mạnh mẽ đến quyết định chọn trường của học sinh THPT.

So với nghiên cứu trước đây, đề tài này

phản ánh đầy đủ hơn các yếu tố tác động đến quyết định chọn trường của học sinh THPT tỉnh Bạc Liêu trong điều kiện thực tế mới. Với sự thay đổi của xu hướng giáo dục, tác động của công nghệ, và sự phát triển của thị trường lao động, nghiên cứu này sẽ cung cấp một góc nhìn toàn diện hơn về hành vi lựa chọn trường của học sinh. Điều này giúp các trường đại học và cao đẳng tại Bạc Liêu xây dựng chiến lược tuyển sinh hiệu quả, nâng cao chất lượng truyền thông, và cải thiện các yếu tố quan trọng để đáp ứng nhu cầu của học sinh trong thời đại mới. Nghiên cứu này không chỉ bổ sung thêm các yếu tố mới chưa được đề cập trước đây mà còn mang tính thực tiễn cao, phù hợp với sự thay đổi của xã hội, công nghệ và giáo dục trong giai đoạn hiện nay.

Đề tài nghiên cứu này mở rộng phạm vi và xác định năm yếu tố chính ảnh hưởng đến quyết định chọn trường của học sinh THPT tại Thành phố Bạc Liêu:

Tiếp cận truyền thông của nhà trường: Sự phát triển của công nghệ số giúp học sinh dễ dàng tiếp cận thông tin qua website, mạng xã hội, hội thảo hướng nghiệp và chương trình tư vấn tuyển sinh, góp phần nâng cao hiệu quả truyền thông của trường.

Danh tiếng trường học: Hiện nay, danh tiếng được đánh giá không chỉ qua thành tích học thuật mà còn qua phản hồi từ cựu sinh viên, sự hiện diện trên truyền thông và mức độ công nhận của xã hội.

Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai: Biến động của thị trường lao động sau đại dịch và nền kinh tế số khiến học sinh quan tâm nhiều hơn đến triển vọng nghề nghiệp, khả năng thực tập, cơ hội việc làm quốc tế và mối liên kết giữa nhà trường với doanh nghiệp.

Cá nhân ảnh hưởng: Các tác động từ gia đình, thầy cô và bạn bè ngày càng đóng vai trò quan trọng trong quyết định của học sinh.

Đặc điểm nhà trường: Yếu tố này được mở rộng bao gồm môi trường học tập, chính sách hỗ trợ sinh viên, tính quốc tế hóa và chất lượng giảng dạy.

Xuất phát từ những vấn đề cấp bách, tác giả quyết định thực hiện đề tài “Nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn Thành phố Bạc Liêu” nhằm làm rõ các yếu tố quyết định trong bối cảnh giáo dục hiện nay.

2. Phương pháp nghiên cứu và cơ sở lý thuyết

2.1 Phương pháp thu thập số liệu

Phương pháp thu thập số liệu thứ cấp: số liệu thứ cấp của đề tài được thu thập từ các nguồn: các bài luận văn thạc sĩ, các bài báo đăng trên tạp chí khoa học, các công trình nghiên cứu có liên quan đến đối tượng nghiên cứu, các nhận định, đánh giá của các nhà chuyên môn, quản lý trong lĩnh vực được thu thập.

Phương pháp thu thập dữ liệu sơ cấp: nghiên cứu tiến hành thu thập dữ liệu với kích cỡ mẫu là 220 đối tượng (học sinh trung học phổ thông trên địa bàn thành phố Bạc Liêu). Phương pháp thu thập dữ liệu bằng bảng câu hỏi, điều tra trực tiếp và qua google form.

2.2 Phương pháp nghiên cứu

Đề tài sử dụng cả hai phương pháp nghiên cứu định tính và nghiên cứu định lượng.

Nghiên cứu định tính

Dựa vào các mô hình nghiên cứu trước đây về các quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT để rút ra các yếu tố cơ bản ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT Bạc Liêu. Từ đó xây dựng bảng câu hỏi khảo sát sơ bộ.

Thực hiện phỏng vấn sơ bộ thông qua phát bảng câu hỏi cho 15 chuyên gia (những người đã ra trường hoặc đang học đại học) và 10 học sinh THPT trên địa bàn thành phố Bạc Liêu để điều chỉnh và bổ sung thang đo các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn thành phố Bạc Liêu.

Nghiên cứu định lượng

Trong quá trình nghiên cứu, tác giả đã sử dụng nghiên cứu định lượng bằng cách khảo sát

dữ liệu sơ cấp với bảng câu hỏi được thiết kế dựa trên thang đo Likert 5 mức độ nhằm đánh giá mức độ quan trọng của các yếu tố ảnh hưởng quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn thành phố Bạc Liêu. Trong mô hình nghiên cứu này, có 6 biến độc lập bao gồm 26 biến quan sát và 1 biến phụ thuộc bao gồm 3 biến quan sát. Do đó, số mẫu cần thiết là $29 \times 5 = 145$ mẫu trở lên. Vậy số lượng mẫu dùng cho khảo sát là 220 mẫu, nên tính đại cho mẫu là đảm bảo cho khảo sát. Mẫu số liệu được thu thập theo phương pháp lấy mẫu thuận tiện.

Nghiên cứu sử dụng các phân tích trên SPSS 25.0 như Cronbach's Alpha, phân tích nhân tố khám phá EFA, hàm hồi quy tuyến tính để đưa ra mô hình hồi quy.

2.3 Cơ sở lý thuyết và mô hình nghiên cứu đề xuất

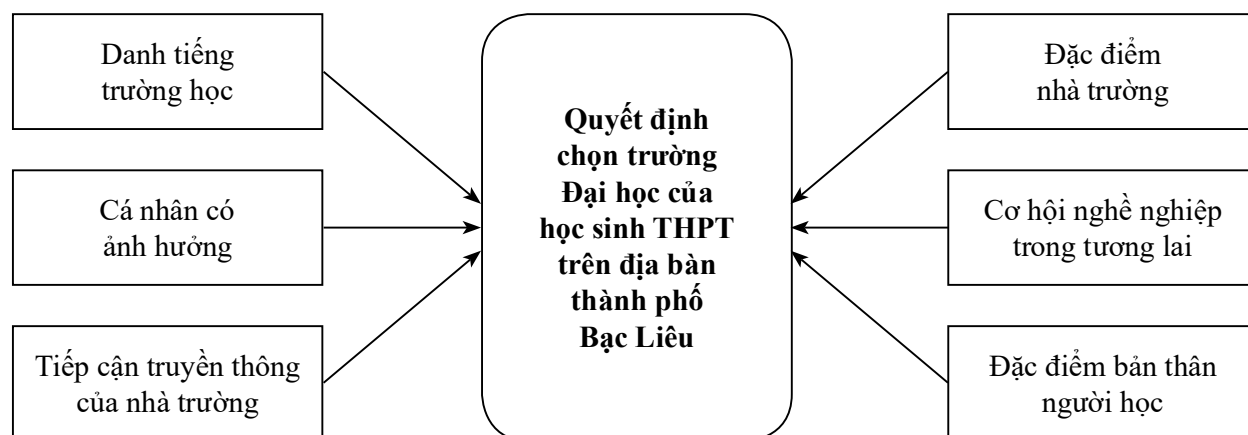
Thuyết hành động hợp lý (TRA) khẳng định rằng hành vi của cá nhân được hình thành từ ý định hành động, được quyết định bởi thái độ cá nhân đối với hành vi đó và các tiêu chuẩn chủ quan (sự ảnh hưởng của xã hội). Nói cách khác, khi cá nhân cân nhắc lợi ích và chi phí, thái độ và áp lực xã hội sẽ tạo nên ý định và dẫn đến hành động thực tế.

Thuyết hành vi có kế hoạch (TPB) mở rộng TRA bằng cách bổ sung yếu tố kiểm soát hành vi cảm nhận, nhấn mạnh rằng ngoài thái độ và tiêu chuẩn chủ quan, niềm tin vào khả năng thực hiện hành vi cũng ảnh hưởng đáng kể đến ý định và hành động của cá nhân.

Lý thuyết lựa chọn (Choice Theory) cho rằng cá nhân đưa ra quyết định dựa trên việc cân nhắc giữa lợi ích và chi phí của các phương án, với giả định rằng họ hành động một cách hợp lý nhằm tối đa hóa lợi ích cá nhân. Nói cách khác, hành vi của con người được hình thành qua quá trình đánh giá các lựa chọn khả thi và chọn lựa giải pháp đem lại hiệu quả cao nhất.

Dựa trên các nghiên cứu trước đây về đề tài các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT như Nguyễn Thị Minh Hương (2021), Nguyễn Thị Ánh Hoa và Nguyễn Thị Hồng Hạnh (2019), Nguyễn Thị Phúc Hậu và Nguyễn Võ Tuyết Trinh (2022), Trần Văn Quý và Cao Hào Thi (2009), Nguyễn Thanh Phong (2013),... tác giả đã tìm hiểu và khảo sát các quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT nhằm hiểu rõ thêm về các yếu tố tác động đến quyết định lựa chọn trường Đại học, kết hợp với cơ sở lý thuyết và tham khảo ý kiến của các chuyên gia để đề xuất mô hình nghiên cứu với biến phụ thuộc là quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT, chọn ra 6 biến độc lập tác động đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn thành phố Bạc Liêu... Như vậy, mô hình nghiên cứu đề xuất gồm 6 yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT bao gồm: (1) Danh tiếng trường học, (2) Cá nhân có ảnh hưởng, (3) Tiếp cận truyền thông của nhà trường, (4) Đặc điểm nhà trường, (5) Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai, (6) Đặc điểm bản thân người học,

Hình 1: Mô hình đề xuất nghiên cứu

Giả thuyết nghiên cứu:

H1: Danh tiếng trường học tác động cùng chiều với quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn Thành phố Bạc Liêu.

H2: Cá nhân có ảnh hưởng tác động cùng chiều với quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn Thành phố Bạc Liêu.

H3: Tiếp cận truyền thông của nhà trường tác động cùng chiều với quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn Thành phố Bạc Liêu.

H4: Đặc điểm trường học tác động cùng chiều với quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn Thành phố Bạc Liêu.

H5: Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai tác động cùng chiều với quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn Thành Phố Bạc Liêu.

H6: Đặc điểm bản thân học sinh tác động cùng chiều với quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn Thành phố Bạc Liêu.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Thống kê mẫu nghiên cứu

Số phiếu phát ra là 220 phiếu, thu hồi lại được 220 phiếu, đạt tỷ lệ 100%. Kết quả này

dùng để thống kê mẫu nghiên cứu và phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT trên địa bàn thành phố Bạc Liêu.

3.2. Kiểm định độ tin cậy của thang đo

Qua kết quả phân tích đánh giá độ tin cậy của thang đo bằng hệ số Cronbach's Alpha ta thấy: Các thang đo đều có hệ số Cronbach's Alpha lớn hơn 0,6. Kết quả kiểm định thang đo của 6 nhân tố như sau:

+ Danh tiếng trường học: Gồm 4 biến quan sát là DT1, DT2, DT3, DT4

+ Cá nhân có ảnh hưởng: Gồm 6 biến quan sát là CNAH1, CNAH2, CNAH3, CNAH4, CNAH5, CNAH6

+ Tiếp cận truyền thông của nhà trường: Gồm 4 biến quan sát là TCTT1, TCTT2, TCTT3, TCTT4

+ Đặc điểm nhà trường: Gồm 5 biến quan sát là DDNT1, DDNT2, DDNT3, DDNT4, DDNT5

+ Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai: Gồm 3 biến quan sát là CHNN1, CHNN2, CHNN3.

+ Đặc điểm bản thân người học: Gồm 4 biến quan sát là DDBT1, DDBT2, DDBT3, DDBT4.

Bảng 1: Hệ số Cronbach's Alpha của các thang đo

Biến quan sát	Biến đặc trưng	Biến bị loại	Cronbach's Alpha
Danh tiếng trường học	4	-	0,815
Cá nhân có ảnh hưởng	6	-	0,848
Tiếp cận truyền thông của nhà trường	4	-	0,726
Đặc điểm nhà trường	5	-	0,828
Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai	3	-	0,763
Đặc điểm bản thân người học	4	-	0,804

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

3.3. Phân tích nhân tố khám phá (EFA)

Kết quả kiểm định KMO và Bartlett các biến độc lập cho chỉ số KMO là $0,852 > 0,5$ và mức ý nghĩa bằng 0 ($\text{sig} = 0,000$). Vì vậy, có thể

kết luận phân tích nhân tố để nhóm các biến lại với nhau là thích hợp và dữ liệu phù hợp cho việc phân tích nhân tố.

Bảng 2: Kết quả kiểm định KMO và Bartlett biến phụ thuộc

Hệ số KMO của kiểm định sự phù hợp của mô hình		0,852
Kiểm định tương quan biến	Giá trị bình phương xấp xỉ	1943,442
	Df	276
	Sig.	0,000

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

Như vậy, qua 2 lần thực hiện phương pháp rút trích Principal Component và phép quay Varimax, kết quả các nhóm được gom lại lần cuối như sau:

- Nhóm 1 (Danh tiếng trường học): Có 4 biến quan sát là DT1, DT2, DT3, DT4.

- Nhóm 2 (Cá nhân có ảnh hưởng): Có 5 biến quan sát là CNAH1, CNAH2, CNAH3, CNAH4, CNAH5.

- Nhóm 3 (Tiếp cận truyền thông của nhà

trường): Có 3 biến quan sát là TCTT1, TCTT2, TCTT3.

- Nhóm 4 (Đặc điểm nhà trường): Có 5 biến quan sát là DDNT1, DDNT2, DDNT3, DDNT4, DDNT5.

- Nhóm 5 (Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai): Có 3 biến quan sát là CHNN1, CHNN2, CHNN3.

- Nhóm 6 (Đặc điểm bản thân người học): Có 4 biến quan sát là DDBT1, DDBT2, DDBT3, DDBT4.

Bảng 3: Phân tích nhân tố EFA các biến độc lập lần cuối

	Nhân tố					
	1	2	3	4	5	6
DDNT3	0,778					
DDNT2	0,778					
DDNT5	0,721					
DDNT4	0,704					
DDNT1	0,658					
CNAH5		0,787				
CNAH1		0,710				
CNAH2		0,704				
CNAH3		0,702				
CNAH4		0,630				
DT2			0,809			
DT4			0,776			
DT1			0,755			
DT3			0,730			
DDBT4				0,828		
DDBT3				0,787		
DDBT1				0,742		
DDBT2				0,707		
CHNN2					0,801	
CHNN3					0,754	
CHNN1					0,740	
TCTT3						0,814
TCTT1						0,706
TCTT2						0,631

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

3.4. Phân tích nhân tố thang đo biến phụ thuộc

Bảng 4: Kết quả kiểm định KMO và Bartlett các biến phụ thuộc

Hệ số KMO của kiểm định sự phù hợp của mô hình		0,701
Kiểm định tương quan biến	Giá trị bình phương xấp xỉ	166,235
	Df	3
	Sig.	0,000

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

Bảng 4 cho thấy, kết quả kiểm định KMO và Bartlett biến phụ thuộc cho chỉ số KMO là 0,701 > 0,5 và mức ý nghĩa bằng 0 (sig = 0,000). Vì vậy, có thể kết luận phân tích nhân tố rất phù hợp với tập dữ liệu.

Bảng 5: Phân tích nhân tố EFA biến phụ thuộc

	Nhân tố
	1
QDCT3	0,834
QDCT1	0,833
QDCT2	0,824
Eigenvalue	2,069
Phương sai trích (%)	68,958

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

Bảng 5 cho thấy có duy nhất một nhân tố được trích ra từ 3 biến quan sát được gọi là nhân tố quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT. Hệ số Eigenvalue là 2,069 > 1, các biến đều có trọng số > 0,5 và phương sai trích đạt được 68,958% cho biết nhân tố rút trích giải thích được 68,958% sự biến thiên của dữ liệu. Vậy các biến quan sát trong thang đo quyết định chọn trường của học sinh THPT đều quan trọng và có ý nghĩa thiết thực.

Sau khi phân tích nhân tố khám phá (EFA) thì mô hình nghiên cứu lý thuyết chính thức điều chỉnh gồm 6 nhân tố (có tác động đến quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT trên địa bàn thành phố Bạc Liêu. Tác giả đưa mô hình nghiên cứu điều chỉnh như sau: bao gồm 1 biến phụ thuộc (Các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh

THPT trên địa bàn Thành phố Bạc Liêu) và 6 biến độc lập: (1) Danh tiếng trường học, (2) Cá nhân có ảnh hưởng, (3) Tiếp cận truyền thông của nhà trường, (4) Đặc điểm nhà trường, (5) Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai, (6) Đặc điểm bản thân người học.

3.5. Phân tích tương quan

Bảng 6 cho thấy, rằng sự tương quan chặt chẽ giữa biến phụ thuộc (Quyết định chọn trường đại học) với 6 biến độc lập (danh tiếng trường học, cá nhân có ảnh hưởng, tiếp cận truyền thông của nhà trường, đặc điểm nhà trường, cơ hội nghề nghiệp trong tương lai, đặc điểm bản thân người học). Hệ số tương quan đều có giá trị Sig = 0,000. Do đó có thể đưa các biến độc lập này vào mô hình hồi quy để giải thích cho sự thay đổi của biến quyết định chọn trường đại học.

Bảng 6: Ma trận hệ số tương quan các biến trong mô hình

	QDCT	DTTB	CNAHTB	TCTTTB	DDNTTB	CHNNTB	DDBTTB
QDCT	1	0,543**	0,517**	0,657**	0,530**	0,542**	0,394**

Sig. (2-tailed)		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
DTTB		1	0,323**	0,314**	0,360**	0,324**	0,201**
CNAHTB			1	0,412**	0,356**	0,388**	0,285**
TCTTTB				1	0,435**	0,393**	0,384**
DDNTTB					1	0,372**	0,228**
CHNNTB						1	0,308**
DDBTTB							1

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

3.6. Phân tích hồi quy

Bảng 7: Đánh giá mức độ phù hợp của mô hình

Mô hình	Hệ số R	Hệ số R ²	Hệ số R ² hiệu chỉnh	Sai số chuẩn của ước lượng	Hệ số Durbin Watson
1	0,808 ^a	0,654	0,643	0,44515	1,945
a. Biến độc lập: CHNN, DTTB, TCTT, CNAH, DDNT					
b. Biến phụ thuộc: QDCT					

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

Bảng 7 cho thấy, giá trị hệ số R² là 0,654 (65,4%); điều này có nghĩa là các biến độc lập trong mô hình giải thích được 65,4% sự biến thiên của quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT trên địa bàn Thành phố Bạc Liêu; còn lại 34,6% được giải thích bởi các yếu tố khác không có trong mô hình này.

R² hiệu chỉnh của mô hình là 0,643

(64,3%) < R² chưa hiệu chỉnh (65,4%). Hệ số R² hiệu chỉnh của mô hình là 64,3% cho thấy mức độ phù hợp của mô hình tương đối tốt và sự phù hợp này chỉ đúng với dữ liệu mẫu. Do đó cần tiến hành kiểm định độ phù hợp của mô hình.

Kiểm định Durbin Watson = 1,945 nằm trong khoảng [1 < D < 3] nên không có hiện tượng tương quan của các phần dư.

Bảng 8: Kiểm định độ phù hợp của mô hình

Mô hình	Tổng bình phương	Bậc tự do	Trung bình bình phương	F	Sig.
1					
Hồi quy	75,887	6	12,648	63,826	0,000
Phần dư	40,227	203	0,198		
Tổng	116,114	209			

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

Bảng 8 cho thấy, giá trị Sig rất nhỏ (Sig = 0,000 < 0,05) điều này có nghĩa là các biến độc lập trong mô hình có tương quan tuyến tính với

biến phụ thuộc, tức là sự kết hợp của các biến độc lập có thể giải thích được sự thay đổi của biến phụ thuộc.

Bảng 9: Thông số thống kê từng biến trong mô hình

Mô hình B		Hệ số chưa chuẩn hoá		Hệ số chuẩn hoá	t	Sig. Độ chấp nhận	Thông kê đa cộng tuyến	
		Sai số chuẩn	Beta				Hệ số VIF	
1	(Hằng số)	-0,260	0,223		-1,170	0,243		
	DT	0,221	0,040	0,258	5,571	0,000	0,796	1,257
	CNAH	0,142	0,048	0,143	2,948	0,004	0,727	1,375
	TCTT	0,356	0,052	0,350	6,869	0,000	0,656	1,524
	DDNT	0,156	0,052	0,147	3,006	0,003	0,715	1,399
	CHNN	0,167	0,043	0,188	3,861	0,000	0,724	1,382
	DDBT	0,083	0,050	0,076	1,656	0,099	0,813	1,230

Nguồn: Kết quả phân tích dữ liệu của tác giả (2024)

Qua bảng 9 ta thấy nhân tố đặc điểm bản thân người học có sig. = 0,99 > 0,05 đồng nghĩa với việc nhân tố này không có ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT sẽ bị loại ra khỏi phương trình hồi quy. Còn các nhân tố còn lại đều có ý nghĩa về mặt thống kê sig. < 0,05.

Phương trình hồi quy theo hệ số Beta chưa chuẩn hoá như sau:

$$Y = -0,260 + 0,221 \cdot DT + 0,142 \cdot CNAH + 0,356 \cdot TCTT + 0,156 \cdot DDNT + 0,167 \cdot CHNN$$

Các hệ số hồi quy phản ánh sự thay đổi của biến phụ thuộc khi một biến độc lập thay đổi và các biến độc lập còn lại được giữ nguyên. Trong điều kiện các biến khác không thay đổi giá trị, khi X thay đổi 1 đơn vị, Y sẽ thay đổi 1 đơn vị. Giải thích phương trình hồi quy hệ số Beta chưa chuẩn hoá:

Khi các yếu tố khác không đổi, yếu tố “Danh tiếng trường học” tăng 1 đơn vị thì yếu tố “Quyết định chọn trường đại học” tăng 0,221.

Khi các yếu tố khác không đổi, yếu tố “Cá nhân có ảnh hưởng” tăng 1 đơn vị thì yếu tố “Quyết định chọn trường đại học” tăng 0,142.

Khi các yếu tố khác không đổi, yếu tố “Tiếp cận truyền thông của nhà trường” tăng 1 đơn vị thì yếu tố “Quyết định chọn trường đại học” tăng 0,356.

Khi các yếu tố khác không đổi, yếu tố “Đặc điểm nhà trường” tăng 1 đơn vị thì yếu tố “Quyết định chọn trường Đại học” tăng 0,156.

Khi các yếu tố khác không đổi, yếu tố “Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai” tăng 1 đơn vị thì yếu tố “Quyết định chọn trường Đại học” tăng 0,167.

Phương trình hồi quy theo hệ số Beta chuẩn hoá được trình bày như sau:

$$Y = 0,258 \cdot DT + 0,143 \cdot CNAH + 0,350 \cdot TCTT + 0,147 \cdot DDNT + 0,188 \cdot CHNN$$

Căn cứ vào trị tuyệt đối của hệ số hồi quy chuẩn hoá biết được biến X nào ảnh hưởng mạnh hay yếu đến biến Y. Trị tuyệt đối hệ số β càng lớn thì tầm quan trọng của biến đối với Y càng lớn. Hệ số hồi quy β khi mang dấu dương nghĩa là biến độc lập tác động thuận chiều với biến phụ thuộc, hệ số hồi quy mang dấu âm nghĩa là biến độc lập tác động ngược chiều với biến phụ thuộc. Có thể thấy, giá trị beta của nhân tố “Tiếp cận truyền thông của nhà trường” là cao nhất ($\beta = 0,350$), do đó đây là tác động mạnh nhất đến quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT, thứ hai là “Danh tiếng trường học” ($\beta = 0,258$), thứ ba là “Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai” ($\beta = 0,188$), thứ tư là “Đặc điểm nhà trường” ($\beta = 0,147$), thứ năm là “Cá nhân ảnh hưởng” ($\beta = 0,143$) tác động yếu nhất đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh THPT

4. Kết luận

Với 220 bảng câu hỏi khảo sát được phát ra và đã thu hồi về 220 bảng khảo sát hợp lệ. Nhóm tác giả tiến hành phân tích với những số liệu sau khi khảo sát. Kết quả như sau: Kết quả nghiên cứu cho thấy có 5 nhân tố liên quan đến ý định khởi nghiệp của sinh viên năm cuối tại trường Đại học Bạc Liêu. Yếu tố “Tiếp cận truyền thông của nhà trường” với ($\beta = 0,350$), do đó đây là tác động mạnh nhất đến quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT, thứ hai là “ Danh tiếng” ($\beta = 0,258$), thứ ba là “Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai” ($\beta = 0,188$), thứ tư là “ Đặc điểm nhà trường” ($\beta = 0,147$), “Cá nhân ảnh hưởng” ($\beta = 0,143$) tác động yếu nhất đến quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT).

Hàm ý quản trị

Tiếp cận truyền thông của nhà trường

Thứ nhất, đẩy mạnh truyền thông trên các kênh của giới trẻ đối với đối tượng học sinh như Zalo, Facebook, Instagram, Tiktok,... Qua các kênh đó nhà trường có thể tạo nhiều từ khóa tìm kiếm như Trường Đại học Bạc Liêu, Trường Đại học Cần thơ, bên cạnh đó mình còn thuê Tiktokker có nhiều lượt follow, review về những ưu điểm về nhà trường và cơ sở hạ tầng của nhà trường. Còn đối với các đối tượng có tác động tới việc lựa chọn của học sinh (ba mẹ, thầy cô, bạn bè,...) cần tăng cường các thông tin trên đài truyền hình, đài phát thanh, tờ rơi những kênh truyền thống gần gũi với phụ huynh hơn với những phụ huynh bắt kịp được xu hướng thời đại thì ta có thể dùng các công cụ Facebook Ads, hình ảnh và bài post của trường có tác dụng lan truyền rất nhanh nhưng trong thời gian ngắn.

Thứ hai, đa dạng hóa nội dung thông tin và hình thức truyền tải thông tin đến công chúng ưu tiên lợi ích của họ tìm hiểu và các vấn đề mà người học quan tâm như thông tin về tuyển sinh các ngành học, thông tin về cơ hội việc làm sau khi ra trường, thông tin về môi trường học tập, thông tin về chính sách ưu đãi cho người học truyền tải thông tin bằng cách tạo bảng tin gửi các sinh viên và các giảng viên học và đang

làm việc tại trường chia sẻ qua nhiều kênh nhằm thu hút và tạo hiệu ứng nhiều người biết đến nhà trường không những thế còn giới thiệu nhà trường đến bạn bè và người thân.

Thứ ba, đẩy mạnh các hoạt động quảng bá tuyển sinh, hướng nghiệp tại trường học bằng cách nâng cấp Website và trang Tuyển sinh của nhà trường với giao diện thân thiện, thu hút hơn ví dụ Trường Đại học Bạc Liêu ưu thế là các ngành trồng trọt và chăn nuôi có tỷ lệ việc làm cao vậy việc quảng bá tuyển sinh ta phải thể hiện thế mạnh, đồng thời các trang web nhà trường cũng thường xuyên thông tin các ngành nhà trường đang hot và các ngành mới để học sinh dễ tìm kiếm nắm bắt được thông tin.

Danh tiếng trường học

Thứ nhất nhà trường cần thể hiện được giá trị mà nhà trường đem lại cho từng em sinh viên, lãnh đạo nhà trường cần tập trung vào 2-3 điểm mạnh từ những điểm mạnh đó cần phải xây dựng và phát triển có thể so sánh với các trường học khác ví dụ đối với Trường Đại học Cần thơ thì ưu thế là trường đại học và sau Đại học trọng điểm quốc gia, nhiều hình thức đào tạo (chính quy, vừa làm vừa học, đào tạo từ xa), hơn 90% sinh viên tốt nghiệp có việc làm trong và ngoài nước còn đối với Trường Đại học Nguyễn Tất Thành là trường đại học đa ngành, đa bậc đạt chuẩn 4 sao của tổ chức QS Stars Anh Quốc và là trường có 24 chương trình đào tạo đạt kiểm định chất lượng theo thông tư 04 Bộ Giáo dục & Đào tạo đây là những thế mạnh của các trường hot nhất hiện nay và là cách nhà trường thu hút học sinh tuyển sinh vào trường.

Thứ hai, nhà trường cần chú ý đến chất lượng đầu vào/đầu ra của sinh viên, thường xuyên thống kê tỷ lệ sinh viên ra trường có việc làm.

Thứ ba, nâng cao điểm đầu vào để có thí sinh có học lực khả năng tiếp thu tốt cũng đồng thời nâng cao tiêu chí lựa chọn cho giảng viên để có nguồn lực đào tạo chất lượng cao.

Thứ tư, tài trợ học bổng tài trợ cho các nghiên cứu khoa học, miễn học phí cho các

sinh viên thuộc diện chính sách nhà nước, đạt thành tích trong học tập, học bổng từ các doanh nghiệp. Chẳng hạn như, Đại học Hoa sen dành 120 suất học bổng cho tân sinh viên tham gia sơ tuyển, xét tuyển vào trường với tổng giá trị 7,2 tỷ, trường Đại học công nghệ TP. Hồ Chí Minh thưởng cho thủ khoa 10 triệu đồng, á khoa 5 triệu đồng. Bên cạnh đó, mời những người có chuyên môn nổi tiếng trên các nền tảng xã hội mở những buổi tọa đàm trao đổi tạo điều kiện cho sinh viên học hỏi.

Thứ năm, kiểm định theo chất lượng giáo dục theo chuẩn quốc gia và khu vực, sau đó kiểm định các ngành mà trường đang đào tạo.

Cơ hội nghề nghiệp trong tương lai

Thứ nhất, đẩy mạnh chiến lược hợp tác giữa Nhà trường với các doanh nghiệp đào tạo sinh viên đáp ứng với yêu cầu của doanh nghiệp. Đồng thời, để sinh viên trải nghiệm môi trường làm việc chuyên nghiệp phù hợp với năng lực chuyên môn.

Thứ hai, mở ngày hội việc làm tại trường cho sinh viên và truyền thông thông tin này đến các đối tượng có liên quan để họ thấy sự quan tâm của nhà trường cho đầu ra.

Đặc điểm nhà trường

Thứ nhất, ngoài những chương trình dạy học truyền thống, đại trà, cần tạo ra các chương trình chất lượng cao cho sinh viên đã nhập học tại trường có nhu cầu học. Ngoài ra, còn cải tiến chương trình đào tạo tiếp cận với những khoa học công nghệ và hội nhập.

Thứ hai, thời gian đào tạo cho sinh viên thu xếp linh hoạt đăng ký số tín chỉ phù hợp với năng lực bản thân để thời gian đào tạo dài hoặc ngắn tùy vào mong muốn và năng lực của sinh viên.

Thứ ba, không ngừng đầu tư cơ sở hạ tầng, máy móc thiết bị phục vụ dạy học, tổ chức các hoạt động đoàn hội liên kết với các trường THPT.

Thứ tư, hợp tác với các tổ chức giáo dục quốc tế, trường đại học nước ngoài và các chương trình trao đổi sinh viên giúp nâng cao chất lượng đào tạo và mở rộng cơ hội học tập, việc làm cho sinh viên. Các trường đại học ở tỉnh Bạc Liêu có thể thiết lập quan hệ đối tác với các tổ chức quốc tế để tổ chức hội thảo, cung cấp học bổng và các chương trình đào tạo liên kết nhằm thu hút học sinh có định hướng phát triển toàn cầu. Đồng thời, tăng cường đào tạo ngoại ngữ và kỹ năng hội nhập để cải thiện khả năng ngoại ngữ của sinh viên để đáp ứng tiêu chuẩn của các chương trình học tập và làm việc ở nước ngoài. Thêm vào đó phát triển các chương trình học song bằng: Kết hợp đào tạo với trường đại học quốc tế để cấp bằng đôi, giúp sinh viên có cơ hội học tập và làm việc tại nhiều quốc gia.

Cá nhân có ảnh hưởng

Thứ nhất, sau khi thí sinh nhập học vẫn giữ mối quan hệ với phụ huynh, cho ba mẹ ở xa nhưng có thể theo dõi quá trình học của con em.

Thứ hai, thường xuyên cập nhật liên tục các thay đổi trong chính sách tuyển sinh, chương trình đào tạo, cung cấp thông tin về các học bổng, hỗ trợ tài chính dành cho sinh viên. Tổ chức các hội thảo buổi gặp gỡ với đại diện các trường đại học giúp học sinh trực tiếp tìm hiểu thông tin về trường, ngành học. Nhà trường cần tập trung cung cấp thông tin về các trường đại học, ngành học, chương trình đào tạo, học phí, cơ hội việc làm đến học sinh và các cá nhân có ảnh hưởng.

Thứ ba, giữ mối quan hệ giữa nhà trường với các trường THPT xin tư vấn tuyển sinh vào lúc các cuộc họp phụ huynh để có thể tiếp xúc tư vấn trực tiếp với phụ huynh của các em.

Thứ tư, tổ chức các buổi tọa đàm, chia sẻ kinh nghiệm mời những người đã từng học đại học chia sẻ kinh nghiệm chọn trường, học tập và nghề nghiệp giúp học sinh có cái nhìn thực tế về cuộc sống sinh viên và thị trường lao động đến với các trường THPT vùng sâu, vùng xa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Hùng L.Q, (2017). Phân tích dữ liệu trong kinh doanh. Nhà xuất bản Đại học Kinh tế Hồ Chí Minh.

- Quí T.V and Thi C.H, (2009). Các yếu tố quyết định chọn trường đại học của học sinh Phổ Thông Trung Học. Tạp chí phát triển KH&CN, tập 12, SỐ15-2009.
- Thọ N.Đ, (2012). Phương pháp nghiên cứu khoa học trong kinh doanh. Hà Nội, Nhà xuất bản khoa học Hà Nội.
- Trọng H and Ngọc C.N.M, (2008). Phân tích dữ liệu nghiên cứu với SPSS. Tập 1 - 2, Nhà xuất bản Hồng Đức, Thành phố Hồ Chí Minh.
- Hậu N.T.P and Trinh N.V.T, (2022). Nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT trên địa bàn tỉnh Phú Yên. Tạp chí Khoa học & Đào tạo Ngân hàng Số 246- Tháng 11. 2022.
- Hoa N.T.A and Hạnh N.T.H, (2019). Các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT tỉnh Bà Rịa Vũng Tàu. Tạp chí khoa học yersin–chuyên đề khoa học & công nghệ Tập 6 (12/2019).
- Hương N.T.M, (2021). Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh THPT trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi. Tạp chí khoa học công nghệ Việt Nam 63(4) 4.2021.
- Tùng L.T, My D.T, Tài Q.A, Hùng T.C, My H.T.D and Dương N.T, (2016). Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường Đại học của học sinh trung học phổ thông trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu. Thông tin Khoa học - Giáo dục Trường Đại học Bạc Liêu số 22 tháng 8/2016.
- Phong N.T, (2013). Yếu tố quyết định chọn trường đại học Tiền Giang của học sinh THPT trên địa bàn tỉnh Tiền Giang. Đề tài nghiên cứu, trường đại học Tiền Giang, Việt Nam.
- Nhìn lại tình hình tuyển sinh đại học năm 2022. 7/2022. Nhìn lại tình hình tuyển sinh đại học năm 2022: nhiều con số “giật mình”. Truy cập ngày: 07/12/2023. Từ: <https://ultv.edu.vn/nhin-lai-tinh-hinh-tuyen-sinh-dai-hoc-nam-2022-nhieu-con-so-giat-minh>.
- Trường đại học làm “cầu nối” việc làm cho sinh viên. 19/10/2022. Trường đại học làm “cầu nối” việc làm cho sinh viên. Truy cập ngày: 20/4/2024. Từ: <https://www.udn.vn/banchthssv/bai-viet/truong-dai-hoc-lam-cau-noi-viec-lam-cho-sinh-vien>.